

การบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศด้วยการเทียบสมรรถนะ

SCHOOL MANAGEMENT FOR EXCELLENCE BASED ON BENCHMARKING

เจนการ์ณ เพียงปราษฎ์

JANKARN PIANGPRACH

สำเรีง บุญเรืองรัตน์

SAMRERNG BOONRUANGRUTANA

สงวนพงศ์ ชวนชม

SANGUANPONG CHUANCHOM

อลงกต ยะไวย์

ALONGKOT YAWAI

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

VONGCHAVALITKUL UNIVERSITY

นครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เทียบสมรรถนะ กระบวนการและวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน วดหนองรางกับโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศโดยศึกษากระบวนการและวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 2 โรงเรียน และพัฒนาโรงเรียนวัดหนองรางสู่ความเป็นเลิศ กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ โรงเรียน หนองราง ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากรและครู จำนวน 3 คน และนักเรียน 6 คน และนักเรียนโรงเรียน หนองหลักศิลา และโรงเรียนบ้านประดู่ โรงเรียนละ 8 คน รวม 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินสมรรถนะ มีค่า IOC=0.81 แบบสอบถามความคิดเห็น มีค่า IOC=0.97 และแบบประเมินคุณภาพ การสอน มีค่า IOC=0.92 และ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีค่า IOC=0.86 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ช่วงห่าง และใช้สถิติพื้นฐานหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน และแบบสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัยพบว่า ช่วงห่างลำดับที่ 1 คือ การจัดการความรู้ในองค์กร ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์กรความรู้และทักษะที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมองค์กร การสื่อสารภายในที่ดี บรรยากาศในการทำงานที่ดี ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูงและครูมีความพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ลำดับที่ 2 คือ กระบวนการจัดการ เรียนรู้ ได้แก่ การออกแบบหลักสูตร เกิดจากการวิเคราะห์ความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง การทำหลักสูตรท้องถิ่น การจัดทำวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนของหลักสูตรเพียงพอ ใช้หลักการวัดและประเมินผล หลักสูตรตามสภาพจริงและรับฟังข้อเสนอนแนะ มีรูปแบบการสอนหลากหลาย สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้

พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน นิเทศติดตามการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ประชุมระดมความคิดเห็นและผู้บริหารแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูเป็นรายบุคคล สำหรับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ก่อนการพัฒนาโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.41$, S.D.=0.33, C.V.=14.47) และหลังการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.23, C.V.=10.66) โดยมีด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X}=4.73$, S.D.=0.45, C.V.=7.10) และ ด้านองค์กร ($\bar{X}=4.62$, S.D.=0.56, C.V.=10.40) อยู่ในระดับมากที่สุด และคุณภาพ การสอนของครูโรงเรียนวัดหนองรางอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.78, C.V.=19.27)

คำสำคัญ : การบริหารจัดการโรงเรียน, วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ, การเทียบสมรรถนะ

ABSTRACT

This research aims to 1) compare the performance in being the best school practice of Wat Nongrang School with two schools with excellent practices, 2) study the processes and best practices of schools with excellent practice for excellence. The target group selected a specific type of school for the development of excellence in one school, namely; 3 staff and teachers and 6 students. Plus, schools with excellent practices were including 16 students. The tools used in quantitative research through the index to find the consistency of the content and purposes were competency assessment (IOC=0.81), questionnaire (IOC=0.97), teaching quality assessment (IOC=0.92), also the qualitative research was structured interviews (IOC=0.86). In order to analyze the data, the mean, standard deviation, coefficient of variation and conclusion were used as statistics.

The research found that the first gap was the organization's knowledge management, and the second gap was the learning process. The mean scores of learning achievement were at moderate level ($\bar{X}=3.41$, S.D.=0.33, C.V.=14.47), and after developing was at a high level ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.23, C.V.=10.66) with leadership ($\bar{X}=4.73$, S.D.=0.45, C.V.=7.10), and organization ($\bar{X}=4.62$, S.D.=0.56, C.V.=10.40) were total at the highest level. Besides, the quality of teachers' instruction was at a good level ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.78, C.V.=19.27), which showed the importance of school's organizational knowledge management and processes.

Keywords : School management, Best practice, Benchmarking

บทนำ

ผลการจัดลำดับความสามารถการแข่งขันในเวทีโลกด้านการศึกษาของประเทศไทยจากหลายสถาบัน เมื่อเปรียบเทียบกับนานาประเทศปรากฏว่าประเทศไทยอยู่ในลำดับท้าย ๆ World Economic Forum (WEF) ได้รายงานผลการศึกษาด้านการศึกษาของประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 142 จาก 148 ประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในประชาคมอาเซียน ประเทศไทยติดอันดับรั้งท้าย อยู่ในลำดับที่ 8 (ไม่นับรวมลาว และ เมียนมาร์) (World Economic Forum, 2014) ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของ International

Institute for Management Development (IMD) ประเมินคุณภาพการศึกษาในมิติต่าง ๆ ของประเทศไทย อยู่อันดับที่ 51 จาก 60 ประเทศ (International Institute for Management Development, 2014) ผลการจัดอันดับคะแนนสอบ Program for International Student Assessment (PISA) ของนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี ไทยอยู่ในอันดับที่ 50 จาก 65 ประเทศ ซึ่งได้คะแนนสอบต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ 500 คะแนน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555ก) ผลสำรวจทักษะความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ (English proficiency index) พบว่า ประเทศไทยอยู่ในลำดับ 55 จาก 60 ประเทศที่ได้รับการสำรวจ (Global Education First, 2012) ผลการสำรวจดัชนีการเรียนรู้ของ Pearson's Learning Curve Index ด้านทักษะการเรียนรู้ (Cognitive Skills) และโอกาสเข้าถึงการศึกษาของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 35 จากทั้งหมด 40 ประเทศ (Economist Intelligence Unit, 2014)

นอกจากนี้ผลการจัดอันดับคะแนนสอบ Trend in International Mathematics and Science Study (TIMSS) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 วิชาคณิตศาสตร์ด้านเนื้อหาวิชา ประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 34 จาก 52 ประเทศ พฤติกรรมการเรียนรู้อยู่ลำดับที่ 34 จาก 52 ประเทศ วิชาวิทยาศาสตร์ด้านเนื้อหาวิชา อยู่ลำดับที่ 29 จาก 52 ประเทศ พฤติกรรมการเรียนรู้อยู่ลำดับที่ 29 จาก 52 ประเทศ ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในระดับ 1 ซึ่งเป็นระดับต่ำจากการจัดลำดับคะแนนโดยเทียบกับค่ากลางของการประเมิน คือ 500 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัด โดยภาพรวมคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์ของทุกสังกัดสูงกว่าคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ โดยลำดับที่ 1 คือโรงเรียนสาธิต ลำดับที่ 2 คือโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ลำดับที่ 3 คือโรงเรียนสังกัดเอกชน และสุดท้ายคือโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555ข)

จากที่กล่าวถึงผลการศึกษาของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เห็นได้ชัดเจนว่า สมรรถนะนักเรียนไทยเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก นักเรียนไทยมีสมรรถนะต่ำกว่าต่างประเทศมาก ในขณะที่เดียวกันเมื่อเปรียบเทียบกับตนเองภายในประเทศ สมรรถนะของนักเรียนจากต่างสังกัดกัน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมาก มีความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาในระดับสูง แนวทางหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความมีคุณภาพและมาตรฐานแบบก้าวกระโดดก็คือ การเทียบสมรรถนะ (Benchmarking) การเทียบสมรรถนะคือ การปรับปรุงความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practices) มาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรม มีการเปลี่ยนแปลงอย่างหน้ามือเป็นหลังมือ แทนที่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ละเล็กละน้อยหรือเป็นเพียงการปรับปรุงจุดย่อย ๆ ที่ได้จากการสำรวจผลปฏิบัติงานในอดีต (Alstete, 1995, p. 19)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การเทียบสมรรถนะ เพื่อศึกษาเทียบแนวปฏิบัติของสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศ และนำมาพัฒนาสถานศึกษาแบบก้าวกระโดด ลดความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษา สร้างความเสมอภาคทางการศึกษาและยกระดับสมรรถนะของนักเรียนไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเทียบสมรรถนะกระบวนการและวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนวัดหนองรางกับโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ
2. เพื่อศึกษากระบวนการและวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ
3. เพื่อพัฒนาโรงเรียนวัดหนองรางสู่ความเป็นเลิศ

ประโยชน์ของงานวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาสามารถนำกระบวนการจัดการเรียนการสอนสู่ความเป็นเลิศ (Best practices) จากผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนางานและใช้ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบกรณีศึกษาโรงเรียนวัดหนองราง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร บุคลากรและครู และนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง แบ่งเป็น โรงเรียนที่ใช้ในการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ มีผลลัพธ์ทางการศึกษาต่ำกว่าระดับร้อยละ 50 ของประเทศ และไม่เคยผ่านการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้แก่ โรงเรียนวัดหนองราง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหาร บุคลากรและครู จำนวน 3 คน และ นักเรียน จำนวน 6 คน และ 2) โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีผลลัพธ์ทางการศึกษาสูงกว่าระดับร้อยละ 50 ของประเทศ ผ่านการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ประจำปี 2557 จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองหลักศิลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 และโรงเรียนบ้านประคูด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียน โรงเรียนละ 8 คน รวม 16 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557)

2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเทียบสมรรถนะ และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ เกี่ยวกับแนวคิดการเทียบสมรรถนะของ Goetsch and Davis (2003, p. 716) กำหนดกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ 14 ขั้นตอน คือ 1) การรับมอบหมายงานจากคณะบริหาร 2) พิจารณากระบวนการเดิมของตน 3) หากระบวนการที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนของตน รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ 4) เลือกกระบวนการ/ประเด็นที่ต้องการทำการเทียบเคียงสมรรถนะ 5) จัดตั้งทีมงานเทียบเคียงสมรรถนะ 6) ค้นหาผู้ที่เป็นเลิศในกระบวนการ/ประเด็นนั้น ๆ 7) เลือกผู้ปฏิบัติที่ดีที่สุดมาเป็นจุดเทียบเคียง 8) รวบรวมความคิดเห็นจากผู้ร่วมทำการเทียบเคียงสมรรถนะ 9) เก็บรวบรวมข้อมูล 10) วิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดช่องว่าง (Gap) 11) วางแผนปฏิบัติงานเพื่อลดช่องว่างนั้น 12) เปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงาน 13) กำกับติดตาม และ 14) ปรับจุดเทียบเคียงให้สูงขึ้น และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาเป็นแนวคิดการเทียบสมรรถนะ และศึกษาความเป็นเลิศของโรงเรียนตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand quality award-TQA) และความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) ในการกำหนดองค์ประกอบของกระบวนการและวิธีการปฏิบัติแล้วปรับให้เหมาะสม

กับบริบทของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบคือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ธรรมเนียมปฏิบัติในการบริหาร 3) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 4) ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 5) การจัดการความรู้ในองค์กร 6) ระบบสารสนเทศในองค์กร 7) การพัฒนาบุคลากร 8) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 9) การจัดการองค์การในสถานศึกษา และ 10) การบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 2 การเทียบสมรรถนะกระบวนการและวิธีการปฏิบัติของโรงเรียนวัดหนองรางกับโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษากระบวนการและวิธีการปฏิบัติของโรงเรียนที่มีกระบวนการและวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ ตามโครงการพัฒนาโรงเรียนวัดหนองรางสู่ความเป็นเลิศเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนในองค์ประกอบที่มีช่วงห่างมากในลำดับที่ 1 และลำดับที่ 2 กับโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ประจำปี 2557 จำนวน 2 โรงเรียน โดยการทำดำเนินการพัฒนา ดังนี้

4.1 ก่อนการพัฒนาได้วัดระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สอบถามผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนวัดหนองราง

4.2 ดำเนินการพัฒนามตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนวัดหนองรางสู่ความเป็นเลิศ

4.3 หลังการพัฒนา ทำการวัดระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนหนองรางวัดคุณภาพการสอนของครูโดยนักเรียน และ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 3 โรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบประเมินสมรรถนะ โดยดัดแปลงข้อคำถามมาจากแบบประเมินตนเองเพื่อรับรางวัล Malcolm Baldrige National Quality Award (MBNQA) (Baldrige National Quality Program, 2014) ปรับให้เข้ากับบริบทของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน (สุจิต เหมวัล, 2551) และแบบประเมินคุณภาพการสอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert จากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 120-127) กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

4.51-5.00	มีระดับความคิดเห็น/ระดับคุณภาพ ดีมากที่สุด
3.51-4.50	มีระดับความคิดเห็น/ระดับคุณภาพ ดี
2.51-3.50	มีระดับความคิดเห็น/ระดับคุณภาพ ปานกลาง
1.51-2.50	มีระดับความคิดเห็น/ระดับคุณภาพ น้อย
1.00-1.50	มีระดับความคิดเห็น/ระดับคุณภาพ น้อยที่สุด

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษา จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบโดยกำหนดดัชนีค่าความสอดคล้องของเนื้อหา กับจุดประสงค์ (Index objective congruence : IOC) กำหนดจากสูตรการคำนวณ (Rovinelli & Hambleton, 1997, p. 49-60) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า แบบประเมินสมรรถนะ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.81 แบบสอบถามความคิดเห็น ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.97 และแบบประเมินคุณภาพการสอน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.86 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาปรับปรุงอีกครั้งเพื่อให้มีความสมบูรณ์

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กระบวนการและวิธีการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 5 ท่าน และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.92 ทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน และผู้ช่วยวิจัย จำนวน 2 คน ดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัว และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จังหวัดนครราชสีมา ถึงผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือและเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 แบบประเมินสมรรถนะ และแบบสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร ครูและบุคลากร โรงเรียนวัดหนองราง

4.3 แบบสอบถามความคิดเห็นเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร ครูและบุคลากรโรงเรียนวัดหนองรางก่อนและหลังการพัฒนา

4.4 แบบประเมินคุณภาพการสอนของครูเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่ครูเข้าสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนตนเอง จำนวน 3 โรงเรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ช่วงห่าง (Gap analysis) ของกระบวนการและวิธีการปฏิบัติของโรงเรียนที่ใช้ในการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศและโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศใช้สูตรของ บุญดี บุญญาติ และ กมลวรรณ ศิริพานิช (2545)

$$\text{ช่วงห่าง (Gap)} = \frac{(\text{ผู้ที่เราเปรียบเทียบกับ} - \text{ตัวเราเอง}) \times 100}{\text{ผู้ที่เราเปรียบเทียบกับ}}$$

5.2 วิเคราะห์กระบวนการและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ วิเคราะห์ระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และวิเคราะห์คุณภาพของครู ใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (C.V.)

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป เป็นแบบอุปนัย (Analytic induciton) โดยการตีความข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ผลการวิจัย

1. ผลการเทียบสมรรถนะที่เป็นเลิศของโรงเรียนวัดหนองรางกับโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเทียบสมรรถนะที่เป็นเลิศของโรงเรียนวัดหนองรางกับโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ข้อ	องค์ประกอบ	โรงเรียนบ้านหนองหลักศิลา (B)	โรงเรียนวัดหนองราง (A)	ค่าช่วงห่างระหว่าง (A) กับ (B)	ลำดับช่วงห่าง	โรงเรียนบ้านประดู่ (C)	โรงเรียนวัดหนองราง (A)	ค่าช่วงห่างระหว่าง (A) กับ (C)	ลำดับช่วงห่าง
1.	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	4.73	4.67	1.41	9	4.87	4.67	4.11	8
2.	ธรรมาภิบาลในการบริหาร	4.67	4.44	4.76	7	4.78	4.44	6.98	5
3.	การวางแผนเชิงกลยุทธ์	4.67	4.42	5.36	5	4.71	4.42	6.19	6
4.	ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	3.93	3.89	0.94	10	3.96	3.89	1.87	10
5.	การจัดการความรู้ในองค์กร	4.67	3.22	30.95	1	5.00	3.22	35.56	1
6.	ระบบสารสนเทศในองค์กร	4.50	4.28	4.94	6	4.56	4.28	6.10	7
7.	การพัฒนาบุคลากร	4.50	4.06	9.88	3	4.56	4.06	10.98	3
8.	กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.56	3.19	30.08	2	4.78	3.19	33.33	2
9.	การจัดองค์กรในสถานศึกษา	4.89	4.56	6.82	4	5.00	4.56	8.89	4
10.	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	5.00	4.89	2.22	8	5.00	4.89	2.22	9

จากตารางที่ 1 พบว่า ลำดับที่ 1 คือ ด้านการจัดการความรู้ในองค์กร โดยโรงเรียนวัดหนองราง มีค่าช่วงห่างกับโรงเรียนบ้านหนองหลักศิลา เท่ากับ 30.95 และมีค่าช่วงห่างกับโรงเรียนบ้านประดู่ เท่ากับ 35.56 และ ลำดับที่ 2 คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยโรงเรียนวัดหนองรางมีค่าช่วงห่างกับโรงเรียนบ้านหนองหลักศิลา เท่ากับ 30.08 และมีค่าช่วงห่างกับโรงเรียนบ้านประดู่ เท่ากับ 33.33

2. ผลการศึกษากระบวนการและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีผลการวิจัย ดังนี้

2.1 การจัดการความรู้ พบว่า มีแนวปฏิบัติโดยการที่ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน การรวบรวมความรู้และถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการทำงานและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ และมีปัจจัยภายในที่นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร มีการสื่อสารภายในกันเป็นอย่างดี มีบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง และ ครูมีความพร้อมที่จะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่า การออกแบบหลักสูตรของโรงเรียนเกิดจากการวิเคราะห์ความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ศึกษาบริบทของท้องถิ่นเพื่อทำหลักสูตรท้องถิ่น มีการจัดทำวัสดุอุปกรณ์ประกอบหลักสูตรและสื่อการสอนอย่างเพียงพอ มีการประเมินผลหลักสูตรและรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุง ครูมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มีการนิเทศ กำกับติดตามการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ใช้หลักการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อการพัฒนาผู้เรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการพูดคุยกันเองระหว่างครูผู้สอนด้วยกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการประชุมระดมความคิดเห็น และ ผู้บริหารแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครู เป็นรายบุคคล

3. ผลการพัฒนาโรงเรียนวัดหนองรางสู่ความเป็นเลิศ มีผลการวิจัยดังนี้

3.1 ผลการศึกษาระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดหนองราง แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดหนองรางก่อนและหลังการพัฒนา

ข้อ	รายการ	N	ระดับความคิดเห็น					
			ก่อนการพัฒนา			หลังการพัฒนา		
			\bar{X}	S.D.	C.V.	\bar{X}	S.D.	C.V.
1	องค์กร	3	3.63	0.49	12.74	4.62	0.56	10.40
2	ภาวะผู้นำ	3	3.73	0.45	9.89	4.73	0.45	7.10
3	การเรียนรู้	3	3.19	0.40	13.31	4.36	0.48	10.22
4	การบริหารจัดการความรู้	3	3.00	0.00	0.00	4.15	0.37	11.30
5	เทคโนโลยี	3	3.07	0.26	8.42	4.13	0.35	11.26
รวมเฉลี่ย		3.41	0.33	14.47	4.49	0.23	10.66	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดหนองรางหลังการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.23, C.V.=10.66) ซึ่งเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.41$, S.D.=0.33, C.V.=14.47) เมื่อพิจารณาหลังการพัฒนาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X}=4.73$, S.D.=0.45, C.V.=7.10) และด้านองค์กร ($\bar{X}=4.62$, S.D.=0.56, C.V.=10.40) รองลงมาอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.48, C.V.=10.22) ด้านการบริหารจัดการความรู้ ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.37, C.V.=11.30) และด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.35, C.V.=11.26)

3.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณภาพการสอนของครู แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณภาพการสอนของครู

รายการ	ระดับความคิดเห็น								
	โรงเรียนบ้านหนองหลักศิลา			โรงเรียนบ้านประตู			โรงเรียนวัดหนองราง		
	N=6			N=8			N=8		
	\bar{X}	S.D.	C.V.	\bar{X}	S.D.	C.V.	\bar{X}	S.D.	C.V.
คุณภาพการสอนของครู	4.97	0.17	3.35	4.08	0.74	18.10	4.06	0.78	19.27

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณภาพการสอนครูโรงเรียนบ้านหนองหลักศิลา อยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X}=4.97$, S.D.=0.17, C.V.=3.35) และอยู่ในระดับดี 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านประตู ($\bar{X}=4.08$, S.D.= 0.74, C.V.= 18.10) และโรงเรียนวัดหนองราง ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.78, C.V.=19.27)

อภิปรายผล

1. สมรรถนะระหว่างโรงเรียนวัดหนองรางกับโรงเรียนบ้านหนองหลักศิลาและโรงเรียนบ้านประตู ซึ่งมีกระบวนการและวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ค่าช่วงห่างมากด้านการจัดการความรู้ในองค์กร และด้านการจัดการจัดการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ในองค์กรและกระบวนการจัดการเรียนรู้มากจึงทำให้เกิดช่วงห่างมาก โดยค่าช่วงห่างที่เกิดขึ้นทำให้ทราบว่าการจัดการความรู้ในองค์กรมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อผลสำเร็จของการบริหารจัดการโรงเรียน ซึ่ง ไพโรจน์ ชลารักษ์ (2552, น. 62) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการความรู้ไว้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญมาก เพราะเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ต้องทำอยู่เสมอ เพราะการจัดการความรู้นั้นคือ การทำให้ได้ความรู้มาและได้ใช้ความรู้เพื่อเกิดประโยชน์ กระบวนการจัดการความรู้จึงได้รับการพัฒนาให้มีขั้นตอนและเทคนิควิธีที่ดี เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสามารถดำเนินการจัดการความรู้ เพื่อแก้ปัญหาได้สำเร็จทั้งปัญหาเล็กและปัญหาใหญ่ ส่วนบุคคลตลอดจนปัญหาขององค์กรอีกด้วย การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในส่วนราชการซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคล หรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันสูงสุด และ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 1) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่าเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องโดยตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

2. กระบวนการบริหารจัดการเป็นเลิศ ประกอบด้วย

2.1 ด้านการจัดการความรู้ในองค์กร พบว่า มีแนวปฏิบัติโดยการที่ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน การรวบรวมความรู้และถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการทำงาน และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ และมีปัจจัยภายในที่นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร มีการสื่อสารภายในกันเป็นอย่างดี มีบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง และ ครูมีความพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนได้นำกระบวนการบริหารจัดการเป็นเลิศมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนโดยได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครูและบุคลากรซึ่งได้นำแนวปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้และทักษะสามารถถ่ายทอดให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ อมรทิพย์ เจริญผล (2550) ได้ศึกษาการจัดการความรู้จากแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า มีกระบวนการ การสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนางาน การให้ความสำคัญของการจัดการความรู้ การสร้างเครือข่าย การสร้างวิสัยทัศน์ และการสร้างความรู้ความเข้าใจ และ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษา พบว่า มีองค์ประกอบ การเตรียมการตามกระบวนการจัดการความรู้ การวางแผน การสร้างความรู้ การแบ่งปัน และแลกเปลี่ยน การจัดเก็บความรู้ การติดต่อสื่อสาร การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและพฤติกรรมการทำงาน การนิเทศติดตาม และการยกย่องชมเชยและการให้รางวัล

2.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่า การออกแบบหลักสูตรของโรงเรียนเกิดจากการวิเคราะห์ความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ศึกษาบริบทของท้องถิ่นเพื่อทำหลักสูตรท้องถิ่น มีการจัดทาสถูอุปกรณ์ประกอบหลักสูตรและสื่อการสอนอย่างเพียงพอ มีการประเมินผลหลักสูตรและรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุง ครูมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มีการนิเทศ กำกับติดตามการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ใช้หลักการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อการพัฒนาผู้เรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการพูดคุยกันเองระหว่างครูผู้สอนด้วยกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการประชุมระดมความคิดเห็น และ ผู้บริหารแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูเป็นรายบุคคล แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีกระบวนการและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีการจัดรายละเอียดองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย จุดหมาย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการออกแบบหลักสูตรของ Beauchamp (1981, p. 77) ที่ได้นำเสนอว่า การออกแบบหลักสูตรเป็นการจัดแบ่งองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ วิธีการจัดกิจกรรม จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้สู่การจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล และแนวคิดของ Taba (1962, pp. 456-459) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรโดยจะเริ่มจากจุดใดจุดหนึ่งก่อนก็ได้ แต่เมื่อเริ่มที่จุดใดแล้ว จะต้องทำการศึกษาให้ครบกระบวนการทั้ง 7 ขั้นตอน คือ การสำรวจความต้องการ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การเลือกเนื้อหาสาระ การจัดลำดับเนื้อหาวิชา การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการกำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีประเมินผล ซึ่งมีระดับการนำหลักสูตรไปใช้เป็น การแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนโดยมุ่งให้ผู้ปฏิบัติดำเนินการได้ถูกต้องเกิดผลตรงความมุ่งหมายของหลักสูตร ในระดับอุดมการณ์ ระดับทางการ ระดับการรับรู้ ระดับปฏิบัติการ และระดับประสบการณ์ (Neil, 1981, pp. 55-58)

3. การพัฒนาโรงเรียนวัดหนองรางสู่ความเป็นเลิศ พบว่า ระดับความคิดเห็นความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ก่อนการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านภาวะผู้นำและด้านองค์กรอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการความรู้ และด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนวัดหนองรางมีการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศและเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องจากหลังการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาจึงส่งผลให้ระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ เกริก ท่วมกลาง (2555) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ หลังการพัฒนาพบว่า โรงเรียนมีระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพิ่มขึ้น สำหรับ คุณภาพการสอนของครูโรงเรียนวัดหนองรางอยู่ในระดับดี ทั้งนี้ อาจเนื่องจากคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนวัดหนองรางได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนและให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงทำให้คุณภาพการสอนดีขึ้นใกล้เคียงกับกับโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ สอดคล้องกับ มัสยา นามเหลา, วาโร เฟ็งสวัสดิ์ และ ศิริดา บุรชาติ (2554) ที่ศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยได้เสนอแนวทางทางส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ไว้ 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงไว้ด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

ผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การบริหารโรงเรียน ควรศึกษาและพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานในมิติอื่น ๆ อีก เช่น การจัดโครงสร้างองค์การพัฒนาเทคโนโลยีช่วยในการสอน ฯลฯ เพื่อส่งผลต่อความเป็นเลิศในทุกด้านของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการศึกษาการเทียบสมรรถนะกับโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียนตนเอง

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ

2.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาครู โดยการนำกระบวนการที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยการใช้กรณีศึกษามาวิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษากระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษาที่เป็นเลิศในทุก ๆ ด้านให้ครอบคลุม เช่น การบริหารธุรการและการเงิน การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศของกระบวนการในการดำเนินงานของสถานศึกษาในทุกมิติ

เอกสารอ้างอิง

- เกริก ท่วมกลาง. (2555). *การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- บุญดี บุญญาภิ และ กมลวรรณ ศิริพานิช. (2545). *Benchmarking ทางลัดสู่ความเป็นเลิศ ทางธุรกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : อินโนกราฟฟิกส์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.
- ปิยะนถ บุญมีพิพิธ. (2551). *การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคาแหง, กรุงเทพมหานคร.
- ไพโรจน์ ชลารักษ์. (2552). *การจัดการความรู้ : สังกั๊พทางทฤษฎี*. นครปฐม : เพชรเกษมพรินต์ติ้ง กรุ๊ป.
- มัทยา นาวเลหา, วาโร เฟ็งสวัสดี และ ศิริดา บุรชาติ. (2554). ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 1(1), 49-54.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555ก). *ผลการจัดอันดับคะแนนสอบ Program for International Student Assessment (PISA) ของนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี*. สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2557, จาก [http:// www.ipst.ac.th](http://www.ipst.ac.th)
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555ข). *บทสรุปผลการวิจัย TIMSS 2011* (ด้านนักเรียนและครูผู้สอน). กรุงเทพมหานคร. (อัดสำเนา).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *10 สุดยอดโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ประจำปี พ.ศ. 2557*. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา.
- สุจิต เหมวัล. (2551). *อิทธิพลของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.
- อมรทิพย์ เจริญผล. (2550). *การจัดการความรู้จากแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- Alstete, J. W. (1995). *Benchmarking in Higher Education : Adapting Best Practices to Improve Quality*. ASHE-ERIC, Higher Education Report No.5. George Washington University, Washington, D.C.
- Beauchamp, G. (1981). *Curriculum theory*. Itasca, Illinois : F. E. Peacock Publisher.
- Economist Intelligence Unit. (2014). *The Learning Curve : Lessons in Country Performance in Education*. London : Pearson.
- Global Education First. (2012). *English Proficiency Index*. Retrieved July 27, 2014, from <http://www.globaleducationfirst.org>
- Goetsch, D. L., & Davis, S. B. (2003). *Quality Management : Introduction to Total Quality Management for Production, Processing, and Services* (4th ed.). New Jersey : Person.

International Institute for Management Development. (2014). *World Competitiveness Yearbook 2014*. Switzerland : Lausanne.

Neil, M. W. (1981). *The Open University : a research study on international collaboration between institutions of distance learning*. Milton Keynes : The Open University.

Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1997). On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion Referenced Test Item Validity. *Dutch Journal of Education Research*, 2, 49-60.

Taba, H. (1962). *Curriculum development : theory and practice*. New York : Brace & World.

World Economic Forum. (2014). *The Global Competitiveness Report 2013-2014*. Retrieved July 26, 2014, from <http://www3.weforum.org>

ผู้เขียนบทความ

นาย เจนการณั์ เพียงปราชนั์

ศาสตราจารย์ ดร. สำเร้ง บุญเรื่อ้งรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สงวนพงศ์ ชวนชม
ดร. อลงกต ยะไว้ยั

นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
เลขที่ 84 หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา 30000
E-mail : Lungjankarn@Gmail.com
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล